

«ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ ЗАВОД ім. Петровського» («ДМЗ») — підприємство гірничо-металургійного комплексу України. У складі «ДМЗ» — домен. (3 доменні печі об'ємом 700, 1033, 1033 м³), конвертер. (3 конвертери об'ємом 50 м³ кожний), прокатні № 1 (обжим. стан блумінг 1050, сорт. стан 800, товстолист. стан 3000), № 2 (середньосорт. напів-безперерв. стан 550), кисневий, фасонно-ливар., ремонт.-мех., залізнич., автотранспорт., з переробки відходів, металург. виробництва цехи. Засн. 1887 у м. Катеринослав (нині Дніпропетровськ) Брянським АТ (будівництво розпочато 1885) як Олександрів. пд.-рос. завод. Від 1922 — сучасна назва. Названо на честь колиш. робітника мост. та ремонт.-мех. цехів, рад. та парт. діяча *Г. Петровського*. Від часу заснування був оснащений потуж. металург. агрегатами, високопродуктив. устаткуванням і до кін. 19 ст. став одним з найбільших металург. заводів Росії, що виробляв понад 8 % чавуну, сталі й прокату. На ньому активно впроваджувалася нова техніка й технологія в домен., сталеплавил. й прокат. виробництві. 1912 завод одним із перших серед металург. підприємств завершив перехід на використання електрич. тяги. 1918–20 не працював. 1922–28 послідовно нарощував виробництво, 1927–28 став найбільшим металург. заводом СРСР (частка виробництва металу складала понад 10 % в СРСР, 20,5 % — в Україні). 1921–32 до його складу входив трубопрокат. завод ім. В. Леніна (нині ВАТ «Дніпропетровський трубний завод»). У роки довоєн. п'ятирічок «ДМЗ» набув значення підприємства, яке було базою кадрів для нових металург. заводів і місцем формування наук. потенціалу металург. галузі. Значна кількість металургів, які згодом стали вченими, засн. відомих наук. шкіл і напрямів, розпочинали свій трудовий та наук. шлях у цехах і відділах заводу (академік АН СРСР *О. Чекомарьов*, академік АН УРСР *В. Свєчников* і *К. Стародубов*, чл.-кор. НАНУ *Г. Єфименко*, д-ри тех. н. *А. Готліб*, *І. Жердев*, *В. Лапицький*, *С. Ростовцев*, *С. Чукмасов* та ін.). На поч. нім.-фашист. окупації Дні-

пропетровщини частину устаткування «ДМЗ» евакуйовано на Сх. СРСР. У жовтні 1943 тут розпочато відбудовні роботи, а 1945 вже працювали мартенів. та доменні печі, прокатні стани. 1952 виробництво продукції перевищило довоєн. рівень. У післявоєнні роки на підприємстві вперше у вітчизн. практиці розроблено та впроваджено технологію виробництва періодич. профілів прокату, в домен. процесі почали застосовувати природ. газ; 1956 вперше в СРСР здійснено перехід на пром. виробництво сталі киснево-конвертер. способом; у 1960–80-х рр. проведено реконструкцію окремих цехів і модернізацію осн. устаткування, розроблено та освоєно унікал. профілі прокату для автомобілів, гірн.-добув. пром.-стей, с.-г. машинобудування, залізнич. транспорту. З-д став найбільшим постачальником труб. заготовки для труб. підприємств України. За досягнення у дострок. виконанні уряд. завдань зі збільшення випуску продукції на діючих потужностях, освоєнні нових технологій і видів прокату нагороджено орденами Леніна (1966) та Жовтн. революції (1987); 12-х працівників удостоєно почес. звання Герой Соц. Праці та 12-х — Герой Радянського Союзу. 1992–97 — орендне підприємство з держ. формою власності, від 1997 — ВАТ. 2005 на заводі виробництво чавуну складало 1504,5 тис. т, сталі — 1246,2 тис. т, прокату — 1101,4 тис. т. Загалом «ДМЗ» постачає на внутр. і світ. (бл. 46 країн СНД, Балтії, Європи, Азії, Африки, Близького Сходу, Латин. Америки) ринок товар. чугун, кран. рейки всіх типорозмірів, пром. рейки, безшийк. трамвайні рейки, профілі ободів і осей для автомобілів, машинобудування, спец. профілі для с.-г. машинобудування та вугіл. промисловості, трубні заготовки, фасон. прокат (швелери, кутники, балки) і сорт. заготовки під подальше оброблення. З окремих видів продукції, таких, як безшийк. трамвайні рейки, профілі ободів вантаж. автомобілів і автобусів, період. профілі осей автомобілів і лемешів, завод є єдиним виробником в Україні, а з кран. рейок — у СНД. У соц. сфері — база відпочинку, дит. оздоров. комплекс, санаторій-профілакторій, мед.-сан. частина, друкарня, 2 б-ки, музей історії заводу (засн. 1962), мемор. будинок-музей *Г. Петровського*. Від 1928 виходить г. «Трибуна металурга», від 1930 діє літ. студія «Плавка». Вироб. об'єкти підприємства є навч. базою для низки навч. закладів тех. профілю. Кількість працівників (2007) — 7650 осіб. «ДМЗ» очолювали *О. Горяїнов* (1887–1903), *М. Гогоцький* (1908–17), *І. Коробов* (1938–62), *А. Лихорадов* (1962–67), *В. Мазов* (1967–81), *В. Дерев'янка* (1981–95), *О. Зражевський* (1995–97), *І. Дишлевич* (1998–99), *В. Кузьменко* (1999–2001), від 2001 — *В. Корнієвський*.

Рекомендована література

1. Лицом к огню: Краткий очерк истории Днепропетровского ордена Ленина металлургического завода имени Г. И. Петровского.

Дн., 1972;

2. Катеринослав-Дніпропетровськ – 225: Видатні особистості та обличчя міста. Дн., 2001.

Ю. Є. Бембінек

Бібліографічний опис:

Дніпропетровський металургійний завод ім. Петровського (ДМЗ) / Ю. Є. Бембінек // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-22278>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).